

Indholdet af Religions- og trosfrihed: Retten til at manifestere sin religion eller overbevisning.

Det andet kerne-aspekt ved religions- eller trosfrihed er retten til frit at manifestere sin overbevisning - gennem undervisning, ritualer, tilbedelse og ceremonier. Dette kaldes den ydre dimension af religions- eller trosfrihed.

I modsætning til retten til at have eller ændre éns religion eller tro er retten til at manifestere ikke uindskrænket. Under visse omstændigheder kan denne ret begrænses.

At manifestere betyder at udtrykke tro eller overbevisning i ord eller handling. Internationale menneskerettighedslove giver os ret til at gøre dette offentligt eller privat, alene eller sammen med andre.

Man har lov til at bede privat og til at udtrykke sin religion eller overbevisning som medlem af en menighed med fælles gudsdyrkelse og traditioner.

Og menigheden har også rettigheder - ikke i forhold til dens medlemmer, men rettigheder i forholdet til staten. En af de vigtigste af disse rettigheder er, at staten skal sikre, at religiøse menigheder og trossamfund, som ønsker at blive en juridisk enhed har adgang hertil, så de kan have en bankkonto, ansætte medarbejdere, eje bygninger og drive institutioner.

Der er mange forskellige måder, hvorpå enkeltpersoner eller grupper kan praktisere eller manifestere en religion eller overbevisning, og FN-eksperter har leveret adskillige eksempler på aktiviteter, som er beskyttede:

- At samles til gudsdyrkelse, fejre højtider og overholde hviledage.
- At bære religiøse klædedragter og følge særlig forskrifter vedrørende kost.
- At have steder beregnet til gudsdyrkelse, gravpladser samt at fremvise religiøse symboler.
- At være aktiv i samfundet - fx ved at danne en velgørende institution.
- At tale om og undervise i religion og tro, samt træne og udpege ledere.
- At skrive, udgive og udbrede litteratur om éns overbevisninger og deltage i kommunikation vedrørende trosspørgsmål på nationalt og internationalt niveau.
- Man må også indsamle frivillige donationer.

Og nu siger du måske: Fint! Det er netop den slags rettigheder jeg har brug for til min menighed.

Det kan også være du har bekymringer: Hvad med de grupperinger, som kontrollerer og undertrykker deres medlemmer, eller opildner til had eller vold mod andre? Har de ret til at sprede og praktisere deres overbevisninger?

Det vil jeg gerne give to svar på.

Ifølge artikel 5 i den internationale konvention om borgerlige og politiske rettigheder er det forbudt at bruge én rettighed til at tilintetgøre andre rettigheder. Så retten til religions- og trosfrihed giver ikke hverken staten, enkeltpersoner eller grupper ret til at undertrykke folk, opildne til vold eller udføre voldelige handlinger.

Der er ganske vist mange regeringer og grupper der benytter sig af vold eller undertrykkelse. Men retten til religions- og trosfrihed giver dem ikke lov til at gøre dette. Tværtimod er den sat i verden for at beskytte dem, der er udsat for vold og undertrykkelse.

For det andet: Selvom om retten til at have eller vælge sin egen tro eller overbevisning ikke kan indskrænkes, gælder dette ikke retten til at manifestere eller praktisere religion eller tro. Men artikel 18 præciserer, at dette kun kan ske inden for rammerne af fire regler:

- Begrænsningen skal være givet ved lov,
- den skal være nødvendig for at beskytte andre mennesker,
- ikke-diskriminerende
- samt proportional med det problem, den er sat i verden for at håndtere.

Disse regler er meget vigtige. Uden dem kunne regeringer hæmme alle og enhver gruppering eller praksis, de tilfældigvis ikke bryder sig om.

Indskrænkninger bør kun bruges som sidste udvej og ikke som redskab for statskontrol. Desværre er der mange regeringer, der ignorerer disse regler, og der er utallige eksempler på, at stater krænker retten til at manifestere sin religion.

Restriktive love vedrørende registrering er et stort problem. Nogle regeringer kræver registrering og gør retten til at praktisere en religion eller overbevisning afhængig af, at man registrerer sig.

Dette er en krænkelse af international ret. Registrering bør aldrig være en betingelse for retten til at manifestere. Registrering bør have til formål, at de religiøse menigheder og trossamfund, som ønsker at blive en juridisk enhed, kan opnå dette.

Ofte har stater, som forbyder uregistrerede religiøse manifestationer også restriktive love, som begrænser grupperingers muligheder for at registrere sig. Uregistreret religiøs aktivitet er for eksempel forbudt i Kazakstan, hvor adskillige grupperinger ikke har fået lov at registrere sig. Det er også ulovligt at tale om religion til nogen udenfor éns egen religiøse gruppering, og al religiøs litteratur

skal underkastes censur, før det kan bruges. Dette påvirker alle religiøse grupperinger.

Regeringer lægger begrænsninger på religiøse praksisser på mange forskellige måder. Den vietnamesiske regering benytter kontrolposter for at forhindre Hoa Hoa-buddhisters adgang til deres eneste pagode.

I Saudi-Arabien er offentlig, ikke-muslimsk gudsdyrkelse forbudt, og nogle migrantarbejdere er blevet arresteret og deporteret i forbindelse med razziaer mod grupperinger, der var samlet til gudstjeneste.

Og i dele af Kina og Indonesien er kirkebygninger blev tilintetgjort af myndighederne.

Tusindvis af publikationer er blevet forbudt ifølge russiske love vedrørende ekstremisme - herunder mange, der fredeligt fremlægger religiøse overbevisninger. Det er næsten umuligt at undersøge, om en tekst er forbudt, men er man i besiddelse af dem, risikerer man bøder, fængselsstraf eller forbud mod religiøse grupperinger.

Der er også snævre grænser for, hvilke religiøse overbevisninger, man må forkynde, samt hvor og af hvem.

I Frankrig forsøgte visse borgmestere at forbyde burkinien - en badedragt, der dækker hele kroppen undtagen ansigtet - med henvisning til den offentlige orden. Den lov blev underkendt af den øverste forvaltningsdomstol, men et forbud mod beklædning, der dækker ansigtet, findes stadigvæk. Og i nogle europæiske lande er der forbud mod halal- og kosherslagning.

Retten til at manifestere sin religion kan også indskrænkes af handlinger begået af mennesker eller samfundsgrupper. I en rundspørge blandt mere end 5000 jøder i ni europæiske lande sagde 22 %, at de undgår at bære religiøse klædningsstykker som kalotten på grund af frygt for egen sikkerhed. Og i adskillige lande er jødiske begravelsespladser blevet skændet.

I lande som Ægypten, Pakistan samt dele af Nigeria er folk bange for at besøge bedesteder af frygt for angreb fra terroristgrupper, der udøver vold i islams navn.

Samtidig er det i dele af Den Centralafrikanske Republik umuligt at holde fælles fredagsbøn på grund af risikoen for angreb fra terroristgrupper, der går efter muslimer.

For at opsummere: Retten til at manifestere sin religion eller overbevisning beskytter både individers og grupperes ret til at udtrykke deres tro eller overbevisning i ord og handling. Dette kan ske såvel privat som offentligt. Menneskerettighedsdokumenter viser mange eksempler på, hvilke typer af praksis, der er beskyttet, og et af de vigtigste værn for grupper er retten til at blive en juridisk enhed.

Retten til at manifestere sin religion kan indskrænkes, men kun inden for rammerne af et sæt strenge regler, der sikrer at:

- begrænsningen skal være givet ved lov,
- nødvendig for at beskytte andre mennesker,
- ikke-diskriminerende
- samt proportional med det problem, den er sat i verden for at håndtere.

Desværre er der mange regeringer rundt om i verden, der ikke følger disse regler. Retten til at manifestere sin religion eller overbevisning krænkes af såvel regeringer som af grupperinger i samfundene.

Du kan finde mere information om retten til at manifestere sin religion eller overbevisning, inklusive tekster fra menneskerettighedsdokumenter, der henviser til den, i træningsmaterialerne på hjemmesiden.